

VÄRDEBESKRIVNING**Område av riksintresse för naturvård i Blekinge län****Datum:** 2023-03-17**Områdesnummer:** 10 016**Områdesnamn:** Listerby skärgård-Tromtö**Kommun:** Ronneby, Karlskrona**Kartblad:** Karlskrona 3F NV, Karlskrona 3F N0, Karlskrona 3F SO**Areal:** 5 273 ha**Naturgeografisk region:** 9. Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde**Kust/havsregion:** IV. Egentliga Östersjön**Regionindelning för sjöar och vattendrag:** -**Agrara kulturlandskapsregioner:** 2 Sydsvenska odlingsbygder**Landskapsformer:** Sprickdalslandskap, skärgård**Riksvärde:**

Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora
		Fauna
Skärgårdslandskap	Öar/skär	Fauna
		Marin flora/fauna
Ädellövskog	Flora	
	Fauna	
Vattendrag	Fauna	

Värdebeskrivning: Representativt odlingslandskap i herrgårdsmiljö med artrika naturbetesmarker, främst ädellövskog, buskrika utmarker och havsstrandängar. Merparten av området utgörs av skärgård med ek- och bokbeväxta öar som saknar motsvarighet i landet. Vedinsektsfaunan är mycket artrik och innehåller ett stort antal rödlistade arter. Listerbyån vars nedre del ingår i området är av stort värde för havsöring.

Huvudkriterier: A, C, D**Stödkriterier:** Storlek, Mångformighet, Orördhet, Kontinuitet, Representativitet, Raritet, Nyckelområde, Särprägel, Funktion – flora och fauna

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement, att naturskogen inom området får utvecklas fritt samt god vattenkvalitet i havsvikarna.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av bl a minskad eller upphörd betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, skogsavverkning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, schaktning, luftledning, vindkraftverk, vägdragningar, muddring, utfyllnad, fiskodling.

Säkerställande: Större delen av området upptas av naturreservaten Tromtö, Listerby skärgård, Almö, Jordö och Kvalmsö, samt vattenområdet inom Lindö. Samtliga naturreservat utom Jordö ingår i Natura 2000. Även haglö i områdets östra del omfattas av Natura 2000. Fågelskydd gäller för ett stort antal öar.

Områdets huvuddrag: Merparten av området utgörs av skärgård och ingår i naturreservaten Listerby skärgård, Almö, Tromtö och Kvalmsö. I området ingår även Listerbyåns nedersta del samt odlingsmarker vid Tromtesunda. De viktigaste delområdena beskrivs var för sig.

Listerby skärgård

Området utgörs av en skärgård med omkring 30 öar av varierande storlek. Den största är Almö. Merparten av öarna ingår i naturreservat. Berggrunden består av sur gnejs och granit, som ofta går i dagen vid stränderna och på nivån över 7-8 m höjd. Vagnö och Slädö når en höjd av drygt 15 m medan Arpö är något lägre. Fornstrandvallar kan iaktas på östra Arpö. Vagnö och Arpö har i äldre tider varit bebodda.

Odlingslandskapet inom naturreservatet Listerby skärgård utgörs av ett herrgårdspräglad, ekdominerat skärgårdslandskap. Ekhagar med mycket gamla ekar och med ett tämligen stort inslag av björk sätter sin prägel på de större öarna. På Slädö växer dessutom tall och på nordvästra Arpö lind och ask i ett urskogsartat ädellövbestand. På öarnas hållmarker dominerar en. Fågelfaunan inom området är art- och individrik. Detta gäller särskilt de yttre öarna Stångskär, St Kråkan och Skrävlingarna. Bland häckande arter märks *skröntärna*. De ofta grunda vikarna inom skärgården utgör viktiga rast- och övervintringslokaler för sjöfågel, bl a *vigg* och *salskrake*. Ekhagmarkernas lägre fauna innehåller ett stort antal rödlistade arter, bl a *läderbagge* samt den i landet ytterst sällsynta skalbaggen *Tetratoma desmaresti*.

Den största ön Almö innehåller i sin norra del ekdominerade hagmarker, mindre odlingar och havsstrandängar. Öns södra del domineras av vidsträckta buskrika utmarker som beteshävdade. På öns norra del finns en golfbana. Merparten av ön är naturreservat.

Områdets västra del, utanför reservatet, omfattar ett flertal beteshävdade öar, bl.a. Tvägöl, Kidö, St Bertilsön och Helgeö. Den sistnämnda är beskogad av ek och björk, medan de övriga är enbuskbevuxna. Vattenområdet är till stor del grunt. Vesviken är vegetationsrik, delvis bevuxen med vass, och har ett betydande ornitologiskt värde.

Listerbyån som mynnar norr om Kidö har ett svagt men skyddsvärt bestånd av *havsöring*.

Kvalmsö

Kvalmsö (naturreservat) karaktäriseras i den östra delen av en naturlig, självföryngrad grannaturskog, unik genom sitt sydliga läge, med inslag av äldre ek och någon tall. Väster om granskogen vidtar en mera artrik ädellövskog. Den västligaste delen av ön innehåller ett varierat odlingslandskap med vidsträckt betade havsstrandängar, öppna hagmarker och ekhagar. Vattenområdet norr om Kvalmsö, Inre Fjärden, innehåller rödlistade arter av kransalger.

Tromtö

Tromtö naturreservat utgörs av halvön Tromtö, öarna Ringholmen, Västra och Östra Råholmen, Sibbaskär, Utö, Stora och Lilla Ekeskär, Tummaholmen samt en del mindre holmar och skär.

Tromtöhalvön karaktäriseras till största delen av bokskogar, men även ekblandskog och alskog förekommer. Bokskogarna på Tromtö har en genomsnittlig ålder på 100-120 år, men stora variationer förekommer och föryngringen är ojämn. Vegetationen är till stordel artfattig. På Tromtö nabb, i parken samt i området strax söder om herrgården, är trädbeståndet delvis äldre. I ekblandskogen är artrikedomen större. Buskskiktet är oftast mycket välutvecklat med bl a hagtorn, hassel, nypon och ibland även slån och en. Kärleväxtfloran är representativ. Vedsvampfloran innehåller däremot mycket sällsynta inslag. *Hartsticka* förekommer t ex här på en av sina få kända svenska lokaler. Andra sällsynta och intressanta boktickor förekommer också. Sällsynta eksvampar är bl.a. *koralltickan* och *tårticka*. Även marksvampfloran är artrik och väldokumenterad. Vid en inventering av lavfloran har påträffats 16 rödlistade arter.

Fågelfaunan är artrik och varierande, framförallt i den äldre skogen. Bland förekommande arter märks *mindre flugsnappare* och *sommargylling*.

Insektsfaunan är artrik och varierande med flera arter bundna till sydliga lövskogar. Vedinsektsfaunan är särskilt väldokumenterad. Vid inventeringar åren 1990-92 påträffades inte mindre än 77 rödlistade arter. Bland de mest intressanta kan nämnas *läderbagge*, *ekoxe*, *bokblombock* samt den i hela Europa ytterst sällsynta skalbaggen *Biploporus mayeti*. Av övrig fauna kan nämnas de sällsynta fjärilarna *nagelspinnare* och *ekgulhornspinnare*.

Haglö

Områdets östligaste ö, Haglö, ägs av Karlskrona kommun men har tidigare hört till Johannishus gods och utgör historiskt en del av det gamla herrgårdslandskapet till Vambåsa och Tromtö. Ön är bevuxen med ett trädskikt av glest stående, gamla och grova hagmarksekar. Läng stranden finns en smal bård med havsstrandäng. Efter restaurering 1997-98 har den återfått sin hagmarks-karaktär. *Läderbagge* har på Haglö en av sina starkaste populationer i länet. Även rödlistade vedsvampar förekommer, t ex *tårticka* och *korallticka*.

Tromtesunda

Nordost om Tromtö och Tromtesundasviken finns ett småskaligt odlingslandskap med omväxlande ekhagar och åkrar. Området innehåller bl a ett par grunda småvatten, s k korrör, med förekomst av *långbensgroda* och *mullvadssyrsa*, båda rödlistade. Hagmarken är också en pålitlig lokal för *ekoxe*. Den grunda Tromtesundaviken kantas av vass i vilken bl a *brun kärrhök* häckar.

Anmärkningar: Skärgården ingår i Ramsarområde. Tromtö och öarna i Listerby skärgård ingår i länsstyrelsens bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nr 81-46, 81-47, 81-51, 80-57) och i den nationella bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nr K8102). 34 naturbetesmarker ingår i ängs- och hagmarksinventeringen. I VMI beskrivs 5 våtmarker belägna inom området.

Området berör delvis riksobjekt för friluftsliv nr FK 5 Listerby skärgård – S Hasslö. Det berör även riksobjekt för kulturminnesvård nr KK 012 Hjortahammar - Förkärla och nr KK 013 Tromtö. Området ingår även i riksintresse enligt 4 kap 4 § miljöbalken.

Referenser:

Länsstyrelsen i Blekinge län, 1984. Naturvårdsplan Blekinge.
Länsstyrelsen i Blekinge län, 1993. Ängar och hagar i Blekinge.
Länsstyrelsen i Blekinge län, 1994. Våtmarker i Blekinge.
Länsstyrelsen i Blekinge län, 1994. Ängar och hagar i Ronneby.
Länsstyrelsen i Blekinge län, 1996. Odlingslandskapet i Blekinge - bevarandeplan.
Naturvårdsverket, 1996. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.